

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci

Telefon pentru orăș și comitat Nr. 266

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr.-ort. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1913.

Sedința I.

S'a ținut în 21 aprilie (4 mai), la orele 12^{1/4} p. m. în sala mare a Seminarului din Arad.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp. Notar: Mihai Păcățian.

Nr. 1. După asistare la sfânta liturghie împreună cu chemarea Duhului sfânt, deputații sinodului se întrunesc la oara arătată în sala mare a Seminarului, unde P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp, ocupând locul presidial, deschide sesiunea prin următorul cuvânt ascultat cu plăcere și cu aplauze vii. (Discursul a fost publicat în Nr. 16 din „Biserica și Școala“).

Nr. 2. Pentru a se constata numărul deputaților prezenți, se citește apelul nominal, la care răspund următorii deputați: Dr. George Adam, Dr. Cornel Ardelean, Petru Băran, Iuliu Bodea, Dr. Atanasie Brădean, Dr. Aurel Cioban, Roman R. Ciorogariu, Ioan Georgia, Procopiu Givulescu, Vasilie Goldiș, Iuliu Groșorean, Dr. Aurel Grozda, Augustin Hamsea, Andrei Horvat, Dr. Cornel Iancu, Petru Ionaș, Dr. Aurel Lazar, Cornel Lăzar, Mihai Lăcuța, Dr. Dimitrie Mangra, Vasilie Mangra, Fabrițiu Manoilă, Titu Mărgineanțu, Dr. Iustin Marșieu, Antoniu Mocsonyi de Foeni, Iosif Moldovan, Alexandru Muntean, Dimitrie Muscan, Dr. Cornel Nicoară, Dr. Nicolae Oncu, Ioan Oprea, Dr. Nestor Oprean, Mihai Păcățian, Dr. Teodor Papp, Dr. George Popa, George Popovici, Dr. George Popovici, Vasilie Sala, Axente Secula, Petru Serb, Dr. Ioan Șepețan, Sava Raicu, Dr. Nicolae Regman, Petru Truța, Emanuil Ungurean. deci fiind prezenți 45 deputați,

Sinodul se declară capace pentru a putea aduce concluze valide.

Nr. 3. Prezidiul prezintă cererile deputaților Dr. Iustin Ardelean, Nicolae Roxin și Gherasim Sârb pentru concediu pe durata întreagă a sesiunii sinodale de acum:

Concediile cerute se acordă.

Nr. 4. Prezidiul aduce la cunoștința sinodului trecerea la cele vecinice a deputaților: Dr. Iosif Gall și Dr. Traian Putici.

Sinodul își exprimă condolența prin sculare.

Nr. 5. Prezidiul prezintă următoarele exhibite intrate la sinodul eparhial:

1. Raportul general al conzistorului plenar din Arad.

2. Raportul general al conzistorului plenar din Oradea-mare.

3. Raportul delegațiunii congresuale despre gestiunea anului 1912.

4. Raportul conzistorului din Arad în cauza protopopiatului vacant din Timișoara.

5. Raportul conzistorului din Arad în chestia normativului pentru alegerea membrilor în sinoadele protopopești.

6. Acelaș raport dela conzistorul din Oradea-mare.

7. Raportul conzistorului din Arad în afacerea fundațiunii „Gavril Faur de Teiuș“.

Se predau comisiunii organizatoare.

8. Raportul general al senatului strâns bisericesc din Arad.

9. Raportul general al senatului strâns bisericesc din Oradea-mare.

Se predau comisiunii bisericești.

10. Raportul general al senatului școlar din Arad.

11. Raportul general al senatului școlar din Oradea-mare.

12. Raportul special al senatului școlar din Arad, despre școalele cari nu funcționează.

Se predau comisiunii școlare.

13. Raportul general al senatului epitropesc din Arad.

14. Raportul general al senatului epitropesc din Oradea-mare.

15. Bugetul conzistorului din Arad pe anul 1913.

16. Bugetul conzistorului din Oradea-mare pe anul 1913.

17. Raportul conzistorului din Arad despre toate fondurile și fundațiunile administrate la acel conzistor în anul 1912.

18. Socoata conzistorului din Oradea-mare, despre toate venitele și cheltuelile anului 1912.

19. Consemnarea speselor cu susținerea institutului pedagogic-teologic din Arad.

20. Reflexiunile referentului școlar Dr. George Ciuhandu, față de constatările comisiunii sinodale de controlă.

21. Proiectul de regulament pentru administrarea fundațiunii Zsiga din Oradea-mare.

22. Concluzul congresual Nr. 117, referitor la fondul cultural arădan.

23. Cererea conzistorului din Oradea-mare, pentru votarea cvotei pretinsă din fondurile comunei.

24. Raportul conzistorului din Oradea în chestia cumpărării unei case pe sama acelui conzistor.

25. Socoțile internatului din Beiuș.

26. Rugarea catihetului din Beiuș, în chestia unei sale de învățământ.

27. Rugarea catihetului din Beiuș, pentru relut de cortel.

28. Socoata fundațiunii Zaharie Mioc și soția.

29. Socoata fundațiunii George Lazar și soția.

30. Socoata fundațiunii Teodor Oancea.

31. Socoata fundațiunii Dr. George Popa.

32. Raportul conzistorului din Oradea-mare, asupra protocolului comisiunii sinodale de controlă.

33. Socoata fondului episcopiei înființându-se în Oradea-mare.

34. Raportul conzistorului din Arad, despre cenzurarea socoților mănăstirii Hodoș-Bodrog pe anul 1912.

35. Raportul conzistorului din Arad despre zidirea caselor tipografiei diecezane.

36. Raportul conzistorului din Arad despre cenzurarea socoților fundațiunii „Zsiga”.

37. Raportul conzistorului din Arad despre stadiul licvidar afacerilor pendente la avocatul Dr. Ioan Suciu.

38. Raportul conzistorului din Arad despre zidirea școlii de fete.

39. Raportul conzistorului din Arad despre desărcinarea domeniului din Sân-Petru.

40. Protocolul comisiunii sinodale de controlă despre cele constatate la conzistorul din Arad. Se predau comisiunii epitropești.

41. Actele alegerii unui deputat din cler în cercul electoral Vinga.

42. Actele alegerii unui deputat din cler în cercul electoral Timișoara.

43. Actele alegerii alor doi deputați mirenii în cercul electoral Chisătau.

Se predau comisiunii verificatoare.

44. Rugarea profesorului Trifon Lugojan pentru computarea anilor de serviciu 1900/1901 și 1901/1902.

45. Rugarea lui Atanasiu Hălmăgian și Adrian Ungurian din Curtacher, ca folosul sesiunii dela parohia vacantă să se cedeze bisericii de acolo.

46. Cererea comunei bisericesti Fabricul Timișorii pentru concesiune de colectă spre salvarea școalelor sale confesionale.

47. Cererea comunei bisericesti Feniș (protopopiatul Hălmagiului) pentru concesiune de colectă, în scopul zidirii unei biserici nouă.

48. Cererea comunei bisericesti F.-Oșorheiu (protopopiatul Orăzii-mari) pentru concesiune de colectă în scopul renovării bisericii.

49. Cererea credincioșilor din Leauțiu (protopopiatul Hălmagiului) pentru concesiune de colectă în scopul zidirii unei biserici nouă.

50. Cererea creștinilor din Păiușeni (protopopiatul Butenilor) pentru concesiune de colectă în scopul zidirii unei biserici nouă.

51. Cererea catihetului Alexandru Mihaș din Timișoara, pentru regularea dotației sale.

52. Cererea filiei Părul (protopopiatul Belințului) pentru concesiune de colectă în scopul renovării bisericii.

53. Cererea profesoarelor Octavia Ciuhandu și Hermina Arjoca dela școala civilă de fete din Arad, pentru regularea dotației lor.

54. Cererea comunei bisericesti Vinga, pentru concesiune de colectă în scopul renovării și ajustării bisericii.

Se predau comisiunii petiționare.

Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința proximă pe 22 aprilie (5 mai) 1913, la oarele 4 p. m., când va urma la ordinea zilei referada comisiunilor, ședința se ridică la oarele 1 $\frac{1}{2}$ p. m.

Acest protocol s'a cetit și verificat în ședința a II-a ținută la 22 aprilie (5 mai) 1913.

Joan J. Rapp,

Episcop-președinte.

Mihai Păcățan,

notar.

David și Avesalom.

Tinta: Cum Avesalom, fiul lui David, s'a resculat asupra tatălui său

Analiza: Avesalom a fost cel mai mare fiu al lui David. Așadar, el avea să urmeze rege după moartea tatălui său. Dar ce însemnă, că el s'a resculat? Și el a făcut în contra tatălui său, ceea ce îngerii cei răi facură în contra lui Dumnezeu. Ei n'au mai voit să se supună lui Dumnezeu, ci voiau să stăpânească în locul lui. Dar știm, că zădarnică a fost răscoala lor, căci ei au fost învinși și pedepsiți. Inșă, cum îndrăznește Avesalom să se răscoale în contra lui David, el un singur om, în contra unui împărat puternic?

Doară își va fi câștigat pe partea sa o parte din popor ca să-i ajute. Și de ce se răscoală dară Avesalom; căci dacă el nu mai voiește a fi supus regelui, poate merge în altă țară? De bunăseamă el voiește să fie rege în locul tatălui său, voiește să-l alunge de pe tron și din țară, ori poate să-l omoare. Va merge aceasta așa de ușor? David nu va lăsa să-i ia tronul cu pace, ci se va lupta cu servitorii săi în contra lui Avesalom și în contra oamenilor lui, și la aceasta cine va fi de vină? Numai Avesalom. Cum se arată acest fiu față de tatăl său iubitor și binefăcător?

Dar să vedem, că oare îi va succede lui Avesalom răscoala și alungarea tatălui său.

II. Sinteză. (Predarea în 4 părți: Avesalom răscoală poporul; fuga lui David din Ierusalim; lupta și moartea lui Avesalom; durerea și sfârșitul lui David).

1. Avesalom răscoală poporul. *Avesalom, fiul lui David, voia să se facă el rege în locul tatălui său. De aceea, când veniau oamenii la David la judecată, el le ținea calea și le zicea: „Iată cuvintele tale sunt drepte, dar n'are cine să le asculte. Însă cine mă va pune pe mine rege să vină la mine și eu îi voi face dreptate”. Și se închină oamenilor, le întindea mâna și îi sărută. Cu lingușiri de acestea a răscolat Avesalom poporul, în contra tatălui său și și-a adunat oaste ca să intre în Ierusalim să-l delature din domnie și să se facă el rege.*

Aprofundare. Care a fost scopul lui Avesalom? (Învingerea, alungarea, dacă e de lipsă uciderea tatălui, ca se se facă el rege). Cum poate inima lui Avesalom să nutrească așa gânduri rele? El e condus de mândrie, ca ingerii cei răi. Și ce cugetă el? Își închipuie, că e cel mai bun, cel mai înțelept și cel mai harnic în țară; de aceea va și putea guvernă mai bine ca tatăl său, și, de aici provenia nelindestulirea lui. Căci de bunăseamă bani și alte bunătăți avea destule dela tatăl său; putea porunci destul servitorilor și soldaților săi și ca principe regese eră destul de onorat, iar după moartea tatălui său avea să fie și rege peste Izrail; dar toate acestea nu-i erau de ajuns. Mai mulți bani, mai multe bunuri, mai multă onoare și putere vrea să aibă și nu mai târziu, ci acum. De aceea și-a adunat oaste, ca să ajungă la mărire regască.

Ce putea să-l rețină pe Avesalom dela asemenea dorință? (Iubirea și recunoștința cătră bunul său părinte și frica de Dumnezeu și poruncile lui: a cincea, a șasa, a noua și a zecea).

Și cu ce mijloace își adună oaste și răscoală poporul? El minte despre tatăl său că e rege nedrept căci face judecăți nedrepte poporului, iar el ar fi drept dacă ar fi rege. Prin aceasta a iritat poporul să-l urască pe David și să-l iubească pe el și a deșteptat nemulțămirea poporului față de regele ales de Dumnezeu. Ați fi crezut voi, ceace spuneau A. poporului? Acelea toate erau minciuni. Dar poporul ce avea să facă? Să nu-i fi crezut lui A. Dar i-a crezut pentru că el s'a lingușit. (Să te ferești de lingușitori). S'a văzut numai fața prietenoasă dar nu și adâncul inimei. Destul, că și Avesalom și oamenii lui erau nedrepti și nerecunoșcători față de regele lor.

Să vedem dară ce face David auzind despre planul fiului său și ce face Avesalom:

Reproducere.

2. Fuga lui David din Ierusalim. *Auzind David despre purtarea și planul lui Avesalom a zis servitorilor săi: „Sculati-vă să fugim, că nu avem mântuire dela fața lui Avesalom”. Și ieșind David cu ai săi din Ierusalim s'a suit pe muntele Olivilor, plân-*

gând și el și poporul. Iar Avesalom cu ai săi au intrat în Ierusalim și se sfătuiră cu prietenii săi, cum să se lupte cu oastea lui David.

Aprofundare. Care eră dară scopul lui Avesalom? (Detronarea tatălui său, ocuparea Ierusalimului, supunerea regatului și înălțarea sa pe tron). Cum va fi aflat David acest plan urit al fiului său? Avesalom a trimis vestitori prin țară, ca să mințască poporului despre nevrednicia lui David și vrednicia sa, și că binele poporului cere schimbarea domnitorului. Iar vestea acestora trebuia s'o audă și David. Și de ce părăsește el Ierusalimul? Dacă s'ar putea, dorește să încunjure lupta dintre oastea sa și a lui Avesalom. El încunjură vărsarea de sânge. Se cruță pe sine, dar i-e milă de popor și și de Avesalom. Așa face omul bun și înțelept. Și mai are încă nădejde, că Avesalom va veni la simțeminte mai bune.

Nu aflați însă, că ieșind David din Ierusalim, Avesalom îi va ocupa tronul și cine știe, că oare David, îl va mai putea recâștiga; deci pentru tron e o primejdie sigură. Da, așa e. Lui David însă, îi e mai scump poporul decât tronul. De aceea prin fugă voiește a încunjură primejdia, ce amenință poporul. Și ce înșamnă aceasta? Că David își iubește poporul. Și oare obsearvă poporul aceasta? Da, căci pentru aceea, toți cei vrednici de luptă, îl însoțesc pe regele și nu-l lasă în lipsă. (Ei îi sunt credincioși). Își iubesc regele mai mult decât averile lor din Ierusalim; împart cu el durerea și primejdia. (Sunt recunoscători).

Dar intrucât își ajunge Avesalom scopul? El ocupă Ierusalimul, fără nici o opunere, și se face stăpân peste averile și domnia tatălui său. El putea saltă, dară, de bucurie, că întreprinderea sa a înaintat așa de norocos și speranțele sale se implinesc așa de grabnic. Dar, oare, se îndestulește el cu atâta? Nu. El nu poate fi în siguranță până nu va învinge mica oaste alui David și pe el să-l alunge ori poate să-l ucidă. Ce are deci să urmeze? Luptă între oastea lui Avesalom și alui David. Vom vedea, cum a fost și aceea.

Reproducere.

Lupta și moartea lui Avesalom. *Avesalom cu oastea sa au ieșit din cetate și căutau să se întâlnească cu oastea lui David. Ostirile s'au întimpinat într'o dumbravă. Aici se întinse un războiu crâncen, care se sfârșește cu învingerea oastei lui David. Iar Avesalom, fugind călare pe sub un stejar, a rămas spânzurat cu părul de un ram, atârând între pământ și cer. Atunci Isav, comandantul lui David, i-a înșipt 3 săgeți în inimă și la ucis.*

Aprofundare. Precum vedeți, Avesalom voiește să-și ducă planul la îndeplinire până în fine. Și ce credeți, că va fi cugetat pentru cazul, dacă ar învinge? Se va bucura foarte, și dacă tatăl său i-ar cădea viu în mâni, ar lăsa să-l ucidă; pentru că, almintrea, nu i-ar fi sigur tronul. Dar dacă ar învinge David? De bună seamă va simți mai multă durere decât bucurie, pentru că a învins pe propriul său fiu. Și când fiul său i-ar cădea viu în mâni, ce-l mult dacă-l va închide, dar îi va iertă greșalele.

Și cum a decurs lupta? Oastea regelui adevărat a învins, precum așteptăm noi, iar pe Avesalom îl ajunge un sfârșit înfricoșat. (Descrierea fricei și a momentelor, ce i-au precedat moartea). Dar, cine a hotărât să se întâmple așa? Dumnezeu. El n'a suferit să se calce porunca a 5-a fără pedeapsa meritată. (Căci, n'a meritat să trăiască mult pe pământ). Și cum judecați învingerea lui David? Dumnezeu i'a arătat

umilința și bunătatea inimii și i-a prefăcut nenorocirea în învingere. (Fericii sunt cei milostivi, că aceia se vor milui). Dar precum veți vedeți, David, în advâr, nu s'a bucurat de această învingere.

Reproducere.

4. Durerea și sfârșitul lui David Când a auzit David despre moartea lui Avesalom, a plâns cu amar și s'a tânguit zicând: „Fiul meu, Avesalom, fiul meu, Avesalom, cine va da moartea mea pentru tine?”

Iar apropiindu-se și zilele morții lui David, a poruncit să ungă pe fiul său Solomon de rege. Și chemând pe Solomon la sine i-a zis: „Iată, eu merg în calea, unde merge tot pământeanul, iar tu păzește poruncile și îndreptările Domnului”.

Aprofundare. Ce cugete credeți, că-i vor fi trecut prin minte lui David în decursul războiului? „Ori de voi învinge ori de voi pierde, oare va trăi ori va muri fiul meu, Avesalom?” Și grija pentru Avesalom îi era tot așa de mare, ca mai înainte. De unde aflăm aceasta? Când a auzit vestea despre moartea lui s'a tânguit de durere. Căci, ce însemnă: „Cine va da moartea mea pentru tine?” Însemnă, că el ar fi murit bucuros, în locul fiului său. De aici ce vedem? Moartea fiului său i-a făcut mai mare durere, decât i-a adus învingerea bucurie. El îl iubește pe fiul său mai mult decât pe sine, încât ar fi murit chiar, în locul lui; îl doare mai vârtos, că fiul său moare în păcate, fără căință și pocăință. Iubirea părintească alui David a fost mai mare decât îndărătnicia fiului său.

Cum ar fi dorit David, ca să fi fost fiul său? Un om cu purtare bună, care să împlinească poruncile lui Dumnezeu, dar să nu le calce. Și de unde aflăm aceasta? Din sfatul ce l-a dat fiului său, Solomon, înainte de moartea sa. („Păzește poruncile și îndreptările Domnului”). De ce-l sfătuiește pe Solomon așa? De bunăseamă, ca să se ferească de păcate, ca ale lui Avesalom; pentru că păzind poruncile Domnului nu va păcătui și va fi fericit. („Fericii sunt cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc”).

Reproducere.

Aprețiere etică. Cum ajunge Avesalom răzvrătitor?

Avesalom a nutrit în inima sa numai cugete rele. Din sumeție, el s'a ținut pe sine de cel mai bun, mai înțelept și mai vrednic din țară, ba că poate și guvernă mai bine decât tatăl său. De aici a provenit și neîndestulirea lui cu favorurile, ce le-a avut ca principe regesc. Și pentru a-și îndestuli mândria recurge la minciună și răscoală poporul în potruva tatălui său, ca să-l detroneze și chiar ucidă. Deci el a fost: sumet, mincinos, rebel și în fine ucigaș. Și când nu era el așa? Dacă împlinia porunca V-a, cinstind pe tatăl său, și mai vârtos dacă iubi pe Dumnezeu, care i-a dat poruncile, ca să le păzească și să fie fericit. Dar, pentru călcarea poruncei și-a primit pedeapsa.

Ce părere aveți despre purtarea lui David față de fiul său? Nici odată n'a avut un fiu rău așa părinte plin de iubire ca David. El și când fiul său își rădică arma, ca să-l ucidă, îi dorește binele, nu vrea să moară, ba, plânge și se tânguie după ce a murit și chiar dorește să fi murit el în locul fiului său. Și se vede, că David a suferit mult din cauza fiului său, pentru ce e vrednic de compătimit. Dar și el a fost de vină, căci l-a crescut rău în desmerdări. Și ce a putut învăța David de aici? Acum știți să și învețe copiii, ca să împlinească poruncile Domnului, cum l-a sfătuit pe Solomon, ca să fie fericii.

Recapitulare.

III—IV. Asociația și sistemizarea. Din istorioarele de până acum voi vă veți aduce aminte de unii copii, cari au căuzat durere părinților prin purtarea lor rea și anume: Cain a ucis pe Avel și cui a făcut el rău? Lui Avel și părinților și însuși șieși. Cum părinților? Dar Iacob? Prin înșelăciune a turburat pe Isav și a supărat pe tatăl său. Și frații lui Iosif cum au căuzat durere tatălui lor? Dar, ce deosebire e între toți aceștia și Avesalom? El s'a resculat împotriva tatălui său și voia să-l ucidă; deci păcatul lui e mai mare. Dar încă? Unii din aceia s'au îndreptat și și-au recunoscut greșala. (Iacob și frații lui Iosif). Și așa era bine. Ce trebuia să facă și Avesalom, în cele din urmă? Să fi ca Iacob, care se rugă lui Isav de iertare. Dar ce aflăm la el? Și-a urmat calea păcatelor până în fine și și-a primit pedeapsa. Deci pe scurt când nu ajunge el la acest sfârșit? Dacă își cinstea pe tatăl său. Da, așa e. Toți copiii, cari nu-și cinstesc părinții nu au sfârșit bun. S. Scriptură încă ne învață așa:

„Cel ce nu cinsteste pe tatăl său și se va lăpăda de mamă-sa rușinase-vă și ocărit va fi”. (Prov. 19, 26.)

V. Aplicarea. Viața și sfârșitul lui Avesalom e o dojană pentru toți copiii. De ce se vă aduceți aminte, când vedeți că un prieten de al nostru se poartă necuviincios față de părinți. (Cel ce nu cinsteste pe tatăl său și se va lăpăda de mamă-sa...). Cine-i ocărește pe copii când nu-și cinstesc părinții? Avea David drept să iubească pe un fiu așa de păcătos? (Păcatul să-l urâm, iar pe păcătos să-l iubim; noi toți suntem păcătoși și totuși Dumnezeu ne iubește).

Nicolae Crizmaru.

Chestia delimitării diecezelor naționale gr.-or. din Bucovina.

De Constantin Hormuzachi.

Deosebirea între catastro național și împărțire teritorială a diecezelor proiectate are o importanță cu urmări de tot grave pentru cauza națională. Raporturile etnografice din Bucovina nu sunt apte pentru o delimitare teritorială. Aici nu există, ca d. e. în Boemia o linie precisă, care ar despărți teritoriul locuit de fie care naționalitate. Intregul district al Cernăuțului cu Boian, o parte din districtul Storojinețului, districtul Sirete, nordul districtului Suceava, mai multe comune din districtul Câmpulung sunt locuite de Români și Ruteni în proporțiuni diferite. Sunt însă aproape numai comune în cari Românii formează minoritatea și foarte puține cu minoritate ruteană. Va se zică prin o împărțire după comune Românii ar avea pierderi imense, pe când pierderile Rutenilor ar fi aproape nule. Dar acum vine lucrul principal. Aceste minorități românești, cari ar trebui de „jertfit” desnaționalizării, sunt compuse de sute și mii de cetățeni de neam românesc, cari au dreptul lor natural și garantat prin legile statului, de a-și manifesta naționalitatea lor după voința lor liberă. Spiritul despotice și antisocial, care transpiră din proiectul de diviziune teritorială nu s'ar putea împreună cu misiunea unor reprezentanți ai poporului aleși în timpul actual, democratic și al sufragiului universal.

Nici un delegat sau deputat nu are dreptul, să renunțe în numele altor cetățeni pe cari nu i-a întrebat, la naționalitatea acestora, și să declare dela masa

verde, că ei trebuie să devină Ruteni, prin împărțirea lor în dieceza ruteană, unde nu vor auzi nici un cuvânt românesc, și vor fi conduși de preoți naționali Ruteni. Sunt siguri, că mă aflu în deplin acord cu întregul popor Român, dacă rostesc aceste cuvinte, și cine nu se încrede, n'are decât să cheme la o adunare pe locuitorii Români din acele comune, cari prin împărțirea teritorială ar fi condamnate la desnaționalizare, și de sigur va căpăta răspunsul cuvenit.

Să considerăm acum consecuențele unei delimitări teritoriale. Întâiu s'ar ivi o contradicție între împărțirea electorală și cea bisericească. Mii de locuitori Români introduși în catastrul electoral român vor fi considerați de Ruteni prin împărțirea diecezană. Nu e greu de găsit, în favorul căreia naționalității se va aplană acest conflict. În multe comune mixte (cu majoritate ruteană) destinate pentru rutenizare, atașându-le diecezei rutene, sunt școli românești (pe lângă cele rutene), așa la: Cuciurmare, Ceahor, Corcești, Banila mold., Volcineț, Camenca, Clit, etc. În locul păcii dorite ar începe aici o luptă teribilă între activitatea națională a școlii românești și a bisericii rutene. În fine școala română va trebui să dispară. Aceasta ar fi rezultatul împărțirii după comune, că am perde chiar dreptul care ni se cuvine după legea fundamentală și după legile școlare. Tot aceea luptă ar izbucni în satele cu minoritate ruteană, însă aici cu greu ar succeda preotului Român de a suprima învățământul rutean în școală, aceasta să înțeleagă de sine prin experiență. Va să zică rutenizarea minorităților românești se va face mai eficace decât până acum, fiind sprijinită de biserica ruteană, ear „romanizarea enclavelor“ rutene va rămâne ceva de tot problematic. Chiar romanizarea eventuală ale unor Ruteni nu poate fi o compensare pentru pierderea efectivă a multor Români adevărați cari trăiesc astăzi în comunele mixte. Nici nu există comune cu minorități rutene gr. or. atât de numeroase cari ar putea să compenseze pierderea populației române care locuiește în minoritate în comunele din districtele Siretului, Cernăuțului, Storojinețului etc. Românismul în Bucovina ar fi restrâns prin jertfirea minorităților asupra cam părții a patra a întregii țări, și nici capitala, nici districtele din sud nu ar putea să reziste înstrăinării, dacă teritoriul până acolo va fi desnaționalizat.

Prin împărțirea teritorială s'ar mai ivi însă alte urmări politice de cea mai mare importanță.

În urma schimbării echilibrului între cele două dieceze să cere din partea Rutenilor chiar acum (în actualul lor proiect) înmulțirea mandatelor rutene pentru dietă, prin un vot viril pentru episcopul rutean și prin alt mandat al consistorului rutean. Dacă se va schimba echilibrul populației în țară prin rutenizarea deplină a districtelor Cernăuți, Sirete etc., va fi ușor de a preface întreaga lege electorală pentru dietă. Mandatele proprietarilor mari Români, însă mai ales mandatele rurale și orășenești române vor fi reduse la un număr minimal, corespunzător schimbării etnice, în favorul mandatelor Rutene.

Rutenii vor lua apoi în mâna lor administrarea autonomă și vor fi stăpânii țării. Aceste ar fi urmările inevitabile a jertferei comunelor mixte.

E o perspectivă dezastruoasă, care să arată prin acest proiect. Mai vine însă altceva. Pronunțarea așa numitului „caracter“ românesc a bisericii, să reducă la o chestie de titlu onorific, fără nici un folos, dacă poporul de la țară să lasă ca pradă desnaționalizării.

Sustinerea integrității istorice și administrative a țării ar fi periclitată prin proiectul unei diviziuni teritoriale a diecezei. Singurul drept real care ni-a rămas în aceasta țară cu trecutul ei curat românesc, este dreptul de a ne manifesta ca Români ori și unde, fără deosebire de domiciliu. Și acest drept să ni se răpească acum prin un simplu conclud a delegaților, dacă s'ar decretă „jertfirea“ minorităților prin încorporarea lor în dieceza ruteană.

Care vor fi consecuențele așa unei împărțiri. Teritoriul istoric a Bucovinei va fi rupt în două părți, una curat ruteană, cealaltă — nu românească, ci o amestecătură de diferite naționalități. Căci Rutenii, precum am zis vor asimila ușor prin biserica națională minoritățile românești, pe când minoritățile rutene vor rămâne așa precum prosperează acum, cu toate că posed preoți Români, cele mai importante vor fi scutite prin confesiunea greco-catolică. Desigur nu vor fi asimilați nici Nemții sau Lipovenii, Ungurii, Slovacia și Polonii, cari locuiesc aproape toți între Români. Teritoriul rutean va reclama deci ușor introducerea limbii de oficiu rutene, pe când în părțile locuite de Români va trebui să rămână limba germană limba de oficiu; ca și până acum. S'ar putea chiar întâmplă anexarea teritoriului rutean la Galiția.

Românii ar rămâne într'un colț a Bucovinei multitate, o naționalitate menită spre nimicire deplină.

Acum ne întrebăm: se poate oare că deputații și delegații Români să iee asupra lor răspunderea pentru așa o faptă antinațională. Aceasta ar fi imposibil.

Rutenii au făcut propunerea unei împărțiri teritoriale după comune, prin care multe mii de Români să fie introduși în dieceza ruteană. Dintre aceste comune cu populație română numeroasă și în cea mai mare parte cu școli publice curat românești sunt cele mai importante: Banila moldov., Breaza, Broșcăuți nou, Cărlibaba, Ceahor, Corcești, Cuciurmare (peste 1000 de Români!), Calinești Cupar. și Ien., Davideni, Gemine, Glit, Ipotești, Camenca, Ludi-Horecea, Lucavița, Mihalcea, Milișăuți, Mamornița, Molodia Ocopi, Ostra, Sirete, Volcineț, suburbiile Manasteriște și Caliceanca, și toți rezeșii din districtele Vășcăuț, Coțman etc.

Pe de altă parte nu există minorități rutenești gr.-or. mai însemnate care să fie introduse în biserica română, căci minoritățile din Storojineț, Boian, Broșcăuți etc. sunt greco-catolice. Nu e de înțeles cum se cred legitimați aderenții acestei împărțiri, de a răpi dreptul multor mii de Români, de a auzi limba lor maternă în serviciul divin, la funcțiuni de căsătorii, la botezuri, înmormântări etc., numai pentru că acești Români se află în minoritate comună, chiar dacă am admite ca recensământul s'ar fi făcut în deplin acord cu dorința locuitorilor. Interesul Rutenilor la așa o împărțire dictatorială e evident.

Dacă voiesc ei însă, așa precum o pretind, pacea, atunci ar trebui să primească catastrofa, instituțiunea cea mai liberală, care garantează drept absolut egal. Catastrul funcționează în mod excelent la alegerile pentru dietă, și prin introducerea lui la împărțirea diecezelor s'ar ivi o situație identică cu cea care există între Români și Sărbii din Ungaria, sau între Bulgarii și Grecii în Turcia etc. În întreaga biserică gr.-or. nu se află un exemplu, unde minoritățile unui popor egal îndreptățit după legile statului respectiv să nu poată avea dreptul de a auzi limba proprie în biserică. Jertfirea Românilor din comunele enumerate ar fi un lucru unic în acest fel. Am stă mai rău decât stăm

acum, căci astăzi avem dreptul de a cere dela ori care preot liturgia română în sate unde locuiesc Români. Soluțiunea cea mai naturală ar fi, de a adopta o împărțire după un model existent din Austro-Ungaria, prin care s'a inaugurat pacea deplină între popoarele respective (Românii și Sârbii) în loc de a să încercă cu un experiment necunoscut, care după cele espuse ar avea ca urmare lupte perpetue. Sub aceste împrejurări proiectul Rutenilor nu înseamnă alta, decât un mijloc spre a elimina școlile românești din comunele enumerate și de a contribui la rutenizarea acestor districte, cu toate urmările descrise.

Un popor care ține la demnitatea sa și la interesele sale naționale nu poate să conceadă, că naționalitatea singuraticilor indivizi să fie determinată prin alți factori, decât prin voința liberă a fiecărui cetățean. Aceasta este singurul mod aplicabil în asemenea cazuri, și consecvența dreptului natural, recunoscut de stat prin legea fundamentală, o lege care n'ar avea nici un rost fără premisa de a-și declara naționalitatea după voința proprie, asemenea de a-și alege confesiunea, domiciliul etc.

Opțiunea liberă, adică dreptul de a trece de la o dieceză națională la altă e garantată între patriarhatul ecumenic (grec) și exarhatul bulgar în Turcia și Bulgaria, deasemenea între dieceza română și sârbească din Ungaria. Nu se poate deci introduce în Bucovina legi excepționale pentru Români, mai despotice decât în Turcia sau în Ungaria. Austro-Ungaria nu va să tolereze că Albanezii să fie asupriți de Sârbi, deci cum se poate oare că atâtea mii de Români din Bucovina să fie stăpâniți de biserica ruteană!

O încercare de a decretă naționalitatea cetățenilor prin o împărțire teritorială a diecezelor naționale ar stă în contradicție cu toate drepturile de conștiință liberă, este deci inadmisibilă. Rutenii de sigur nu ar recunoaște altoră dreptul de a decide asupra chestiunii la care neam aparțin singuraticii cetățeni cari se declară de Ruteni, dacă alții ar afla după genealogie, după cunoștințe limbice, după recensemente făcute în contra dorinței lor propriie sau după alte indicii secundare, că nu sunt Ruteni. Ei ar respinge așa o încercare cu indignare, și ar avea dreptate.

Să conceadă deci acelaș drept Românilor.

Deosebirea între proiectul Rutenilor și cel a Românilor e evidentă: Rutenii cer pentru dieceza lor mii de locuitori Români; Români cari cer catastrul, nu voiesc nici un singur Rutean pentru dieceza română.

Dacă nu'l conced Rutenii, dacă nu primește catastrul și opțiunea liberă, în contra căreia nu se poate afla nici un argument, dacă insistă la anexarea minorităților românești în dieceza lor, atunci ar arăta că nu voiesc drept egal, că voiesc cuceriri pe seama Românilor, că stau deci pe un punct de vedere nediscutabil pentru Români.

Convocare.

Desp. ppese Arad a Reuniunii Inv. români dela școalele pop. conf. gr. ort. din protopopiatele arădane I—VII își va ține proxima conferință *mercuri în 1/14 maiu a. c. în Șetin la școala condusă de Dna Inv. Ana Sebeșan, pe lângă următorul*

Program:

1. La 7 ore a. m. chemarea Duhului sfânt și părăstas.
2. Ascultarea prelegerei ordinare.

3. Deschiderea confer. și bineventarea oaspeților.
4. Apelul nominal și raportul biroului.
5. Disertațiune oficioasă de St. Roja și G. Popovici.
6. Lecțiuni practice din l. rom. J. Cădariu.
7. Raporturile comisiunilor.
8. Discursiuni asupra apelului program referitor la finerea unui congres. Inv.
9. Aflarea mijloacelor pentru adunarea datelor restante referitoare la monografia școalelor.
10. Incassarea taxelor.
11. Propuneri și interpelări.
12. Discuțiuni asupra prot. și disert ascultate.
13. Dispoziții pentru proxima conferință.
14. Ridicarea ședinței.

Mândruloc la 18/IV (1 maiu st. n.) 1913.

Ștefan Roja m. p.
pres. desp.

Petru Colțeu m. p.
secretarul desp.

Nota: Plecarea din Arad marți în 30/IV (1 maiu st. n.) la ora 1 d. m. cu trenul Arad-Nagykikinda. Gara: Perjámos, marospart. Călătoria pe jumătate e admisă.

Despărțământul protopopesc M. Radna al reuniunii învățătorilor români ort. din ppopiatele arădane I—VII își ține adunarea sa de primăvară vineri în 3/16 maiu a. c. în comuna Soborșin pe lângă următorul

Program:

1. Dimineața la 10 ore chemarea Duhului sfânt.
2. Ascultarea prelegerei practice.
3. Deschiderea ședinței.
4. Cetirea rapoartelor.
5. Reflecțiuni asupra prelegerei.
6. Cetirea eventualelor disertațiuni intrate.
7. Constatarea prezenților.
8. Incassarea taxelor.
9. Defigerea locului pentru adunarea de toamnă.
10. Propuneri și interpelări.
11. Incheiere.

La această adunare sunt poștiți toți membri desp. precum și toți binevoitorii școalei.

Guvin (Aradkövi) la 22 aprilie (5 maiu) 1913.

Vasile D. Ilișu
prezident.

Traian Frideric
secretar.

CRONICA.

Esamene. Atragem atențiunea candidaților de învățători, că petitele pentru admitere de esamene de cualificație să și le înainteze direct la venerabilul consistor până în 1/14 maiu, petitele întăziate dela acest termin ori defectuos ajustate nu vor fi luate în considerare. Petitele au să fie dresate cu: a) estras din matricula botezaților, b) testimoniu despre studiile pregătitoare, c) testimoniile despre terminarea cursurilor pedagogice, d) eventual și alte documente de serviciu.

Vila lui Horațiu. Arheologilor și filologilor le-a succes după îndelungate cercetări a fixa exact locul, unde eră cândva vila marelui poet latin Horațiu. Meritul de-a fi găsit locul acesta îi revine abatelui francez Chaupy. Dânsul a făcut la fața locului îndelungate cercetări, publicând rezultatul cercetărilor sale într'o lucrare în 3 tomuri, intitulată: „Descoperirea casei dela

tară a lui Horaț. Casa aceasta este a se căuta în localitatea Vicovara de astăzi. În locul acesta s'au făcut săpături, și vila e azi cu desăvârșire desgropată. Foarte mulți admiratori ai lui Horaț peregrinează la locul acesta, fiind aproape de Roma.

Limba irică e pe cale să dispară. Limba irică în cei din urmă 10 ani au uitat-o 60.000 persoane. În anul 1901 vorbeau în Irlanda 20,935 persoane numai limba irică, și 520,189 persoane, pe lângă alte limbi, vorbeau și limba irică. După statistica din anul trecut, azi limba irică o mai vorbește 16,873 persoane, iar și cea irică pe lângă alte limbi, o vorbesc 465,573 persoane. E de relevat, că generațiile tinere nu mai vorbesc aproape deloc limba irică și astfel e chestie de timp, ca ea să dispară. Aceasta ar fi o pierdere pentru știință, fiindcă limba irică a servit cu multe clarificări referitor la vechea limbă celtică.

Câți Români sunt în Bulgaria? Numărul Românilor din Bulgaria e aproximativ 70—80 de mii de suflete, cari locuiesc în 110 sate, ce se întind dela Silistra în jos până la Vidra. Românii aceștia, cea mai mare parte economi, au făcut mari eforturi, ca să poată rămâne sub influința culturii strămoșești. Dar școlile românești din Bulgaria au fost aproape toate rând pe rând închise și toate tendințele de ale reînființa au fost zădărnice de guvernele bulgare.

Creșterea numărului celor fără confesiune. Numărul celor ce se lapadă de orice confesiune religioasă, precum se vestește, crește zilnic. Așa, după cum se vede dintr'un raport apărut nu de mult, în capitala Germaniei în Berlin, numărul celor fără confesiune religioasă a atins cifra de 100 mii persoane.

Lățirea creștinismului în China pare a progresă zilnic și învățăturile Mântuitorului Hristos încep a înlocui rând pe rând idolii și chipurile cioplite ale credinței chineze. Se spune, că mama prezidentului republicii Inausicai a primit și ea religia creștină. Aceasta negreșit va avea o influință binefăcătoare asupra lățirii creștinismului în China, deoarece dânsa e una din conducătoarea cercurilor feminine ale Chinezilor.

Cronica bibliografică.

A apărut: *Colecțiune de predici*, 3 tomuri, pentru toate duminicile anului bisericesc, edate cu concursul mai multor preoți din arhidieceza Bucovinei de *Dr. Teodor Tarnavski și Dr. Emilian Voitschi*, profesori la Facultatea de teologie din Cernăuți. *Ediția II*, îngrijită de *Dr. Dimitrie Cioloca* profesor. Caransebeș 1909—1911. Editura editorilor. Tipografia Diecezană.

Tomul I cuprinde 64 predici pentru ciclul de dumineci care începe cu duminica vameșului și a farizeului și sfârșește cu duminica I. după Rusalii.

Tomul II are 62 predici, începând cu duminica I. după Rusalii.

Tomul III cuprinde 73 predici și tractează materia omiletică pentru duminicile XVII—XXXII după Rusalii, apoi pentru duminicile înainte și după Nașterea și înainte și după Botezul Domnului.

În total așadar acest op conține nu mai puțin de 199 predici.

Spre ușurarea celor ce vor consulta acest op amintim, că la finea tomului III. se află tabela de materii din toate 3 tomurile, cu indicarea temei ce se tractează în fiecare predică.

O împrejurare, care ridică acest op la nivelul opurilor similare din apus este că pentru fiecare duminică

se află 4 predici, dintre cari prima consecvent tractează materia în legătură cu însemnătatea zilei, din punct de vedere liturgic, a doua din din punctul de vedere al moralei, iar celelalte două sunt adese omilii.

Nu insistăm asupra valorii necontestabile a acestui op, indispensabil pentru fiecare preot și bibliotecă parohială, căci în această privință s'a pronunțat deja foarte favorabil critica competentă și prin revista noastră. Execuțiunea tehnică întrece toate așteptările.

După cum reese din Precuvântarea la ediția II, dela primirea favorabilă a opului „se face pendentă tipărirea tomurilor IV. și V. cari vor cuprinde predici pentru toate sărbătorile domnești și ale sântilor mai aleși, respective predici pentru ocaziuni extraordinare, pentru cari tomuri materialul stă gata de tipar“.

Tomul I, II și III se poate procura dela editorul *Dr. Dimitrie Cioloca* profesor seminarial în Caransebeș.

Concurs.

În scopul întregirii postului de protopresbiter în tractul Oradea-mare ajuns în vacanță în urma trecerii la cele eterne a protopresbiterului Toma Păcală se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela ziua ce urmează primei publicări în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

A) Venitele dela parohia centrală;

a) Locuință corăspunzătoare în natură.

b) Venitul parohial dela parohia centrală Oradea-mare, conform fasiunei pentru întregirea în coala B cu dotația maximală de 1600 cor.

B) Venitele dela tractul protopopesc.

1. Birul protopopesc dela parohiile de clasa I. câte un cubul, dela cele de clasa II. și III, câte o jumătate cubul de grâu, respective conform fasiunilor făcute în coala B.

2. Competința pentru vizitarea canonică dela fiecare parohie 10 cor.

3. Retribuțiunea protopopească care se va staveri an de an din partea Sinodului eparhial.

Alte competențe ficsate de superioritatea bisericăscă.

Reflectanții la acest post se avizează a-și înainta în termenul indicat de 30 zile, Consistorului eparhial gr. or. român din Oradea-mare, recursesle provăzute cu documentele despre cvalificația normată în §-ul 53 din Statutul-organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 anume, că posed cvalificația prescrisă în Regulament pentru aspiranții la parohiile de clasa I. cu testimoniu de maturitate, atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul și vocațiunea lor s'au distins în activitate pe terenul bisericesc și școlar.

Recursesle intrate după expirarea termenului de 30 zile nu se i-au în considerare.

Consistorul gr. or. român
din Oradea-mare.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Beiuș** cu parohia centrală interimară Dobrești prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile**, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în foaia oficioasă »Biserica și Școala«.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

a) Retribuția protopopească dela dieceză pentru ședulele dela cununii și inspecțiunea școlară 1000 coroane.

b) Competința pentru vizitarea canonică și revidierea socoților dela parohiile de clasa I. 20 cor.; dela parohiile de cl. II. 15 cor.; și dela parohiile de clasa III. 10 cor.

Numărul parohiilor 53.

c) Bir protopopesc dela preoții cu întregire la 1600 cor. 20 cor.; dela preoții cu întregire la 800 cor. 10 cor.

d) Pausal pentru cancelaria protopopească dela parohiile de clasa I. 6 cor.; dela parohiile de clasa II. 5 cor., iar dela parohiile de clasa III. 4 cor.

e) Din parohie întregire la 1600 cor. și stolele uzuate.

Toate dările și sarcinile după venite le va suportă cel ales.

După ajungerea în vacanță a parohiei centrale Beiuș, alesul va avea să ocupe această parohie.

Reflectanții la acest post se avizează a-și înainta în termenul indicat Consistorului gr. or. român din Oradea-mare (Nagy-Várad) recursurile provăzute cu documentele despre cvalificația normată în §-ul 53 din Statutul-organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 anume, că au cvalificația prescrisă în regulament pentru aspirații la parohii de clasa I. cu atestat de maturitate cu atestat că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin multămitor și, că prin zelul și vocațiunea lor s'au distins în activitate pe terenul bisericesc și școlar.

Oradea-mare, din ședința plenară, ținută la 4/17 aprilie, 1913.

Consistorul gr. or. român din Oradea-mare.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a din **Păiușeni** (Paizs) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios »Bis. și Școala«.

Emolumentele sunt: 1. Uzuctul unui intravilan parohial. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Întregirea dela stat.

Darea publică după beneficiul preoțesc o va solvi alesul.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursurile ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate co-

mitului parohial din **Păiușeni**, să le substearnă P. O. oficiu pbbiteral din Buteni (Körösbökény) com. Arad, având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Păiușeni spre a-și arăta desteritatea în oratorie și celea rituale.

Din ședința com. par. din Păiușeni, ținută la 11/24 februarie 1913.

Nicolae Păiușan

preș. com. par.

În conțelegere cu *Iuliu Bodea* adm. ppsc.

Teodor Laza

notar.

—□—

2-3

Amăsurat dispozițiunei Venerabilului Consistor din Oradea mare de sub Nr. 902 B. 1913 pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa a doua** din **Tăut** (Feketetót) se publică concurs întregit, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia »Biserica și Școala«.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Pământ parohial 10 jughere a 1600

2. Competință de pășunat pentru 10 vite.

3. Casă parohială cu grădină și supraedificatele aflătoare.

4. Bir preoțesc dela fiecare număr de casă câte una măsură 30 litre cucuruz sfărmat.

5. Stolele îndatinate. Prohodul la morți mari 10 cor. respective 6 cor. la pr. nci. 2 cor. 40 fil. cununile gratuit.

6. Întregirea dotațiunei dela stat.

Alesul va avea să catehizeze la cele două școli gratuit.

Recursurile ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial, sunt a se trimite la oficiul protopopesc în **Giriș F.** (Feketegyörös) având reflectanții cu observarea §. 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare la sf. biserică din **Tăut F.** pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Peiru Serbu* protopop.

—□—

2-3

Conform ordinului consistorial de sub Nr. 112 B. 1913 prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima zi ce apare în organul »Biserica și Școala« la postul vacant de preot din parohia de clasa III **Josanigurbesti** cu filia **Goila** din protopopiatul **Beiușului** pe lângă următoarele condițiuni.

Emolumente împreună cu acest post:

1. Casă parohială cu un intravilan de 1050 m. și grajdurile cu 2 despărteminte.

2. Pământul parohial preoțesc 8 holde cath. arător și cimiterile.

3. Birul preoțesc: una vică cucuruz sfarmat dela fiecare număr de casă.

4. Stolele îndatinate.

5. Alesul va suportă toate dările ce cad pe pământul parohial preoțesc.

6. Alesul va catehiză la școale fără a conta la remunerațiune.

7. Întregirea dela stat e inferioară.

Recurenții au să se conformeze strict dispozițiunilor Regulamentului pentru parohii.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în **Josanigurbesti** la 2 martie 1913.

Ioan Pinter

președinte.

Ioan Buda

nota.

În conțelegere cu mine: *Dr. Victor Fildan* adm. ppsc.

—□—

2-3